

ARCHEOLOGIENOTA

DIKSMUIDSESTEENWEG 374A TE ROESELARE

DEEL 2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

ABO Archeologische Rapporten 2677

Derbystraat 55

9051 Gent

Projectcode:

Intern: 44791

Extern: /

AOE: 2026H42

1 GEMOTIVEERD ADVIES

1.1 BESLUIT

Het verslag van resultaten van deze archeologienota kon voldoende uitspraken doen inzake het archeologisch potentieel van het bodemarchief ter hoogte van het projectgebied. Aan de hand van bestaande en ontsloten landschappelijke, archeologische, historische, iconografische en cartografische gegevens werd de kans op het aantreffen van archeologische resten als te laag bevonden. Dit bleek hoofdzakelijk uit:

Op basis van de impactanalyse kan geconcludeerd worden dat de geplande werken bestaan uit een relatief beperkte bodemingreep, met een maximale diepte (buffer inbegrepen) van 0,80 m-mv ter hoogte van het kunstgrasveld (drainagesleuven inbegrepen) en 0,60 m-mv ter hoogte van de infiltratiezone. Het terrein maakt sinds het begin van de jaren 2000 deel uit van het sportcomplex Schiervelde en is uitgerust met een bestaand ondergronds drainagesysteem, wat wijst op een eerdere bodemingreep bij de oorspronkelijke aanleg. Deze eerdere verstoring wordt door de controleboringen concreet bevestigd tot op ca. 50 cm-mv (zie 3.3).

Samenvattend bevindt het projectgebied zich in de Zandleemstreek, in de vallei van de Mandel, in een lichte laagte ten opzichte van het hoger gelegen centrum van Roeselare maar op een hoger niveau dan de omgeving van het kanaal Roeselare-Leie. Het terrein zelf is nagenoeg vlak, op een hoogte tussen 20,24 en 21,10 m TAW, en vertoont geen uitgesproken microreliëf. Opvallend hierbij is dat ook de ruimere omgeving van het projectgebied (met inbegrip van de rest van het sportcomplex en de aangrenzende verkavelingen) een opmerkelijk vlak en egaal reliëf vertoont, zonder de geleidelijke, natuurlijke overgangen die in een onaangetast valleilandschap verwacht zouden worden. Dit wijst op een vermoedelijke grootschalige antropogene nivellering van dit deel van de Mandelvallei. Bodemkundig bestaat het projectgebied uit een natte, hydromorfe zandleembodem zonder profielontwikkeling (bodemserie Lep), aangelegd op Holocene en/of Tardiglaciale fluviatiele afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie (Quartair type 3a). De Tertiaire ondergrond (Formatie van Tielt, Lid van Kortemark) wordt door de geplande werken niet bereikt.

De controleboringen bevestigen dit beeld concreet: over het volledige voetbalveld werd tot op ca. 50 cm-mv een antropogeen ophogingspakket vastgesteld, herkenbaar aan bijmenging van betonresten, baksteenspikkels en schelpfragmenten, waaronder pas vanaf ca. 80 à 90 cm-mv de natuurlijke bodemhorizont (bodemserie Lep) werd aangetroffen. Dit bevestigt, onafhankelijk van de landschappelijke waarneming van een genivelleerd microreliëf, dat de bodem binnen het projectgebied reeds aanzienlijk verstoord is tot een diepte die net onder de geplande ingreepdiepte (max. 0,80 m-mv, buffer inbegrepen) ligt.

Op basis van de gekende archeologische waarnemingen en de reeds uitgevoerde onderzoeken in de nabije omgeving geldt voor het projectgebied een algemene archeologische verwachting vanaf het neolithicum, gelet op de ligging in de vallei van de Mandel. Deze verwachting wordt ondersteund door de vondst van een gepolijste vuurstenen bijl ter hoogte van de Leeuwerikstraat (midden-neolithicum – vroege bronstijd) en door de Romeinse en 20ste-eeuwse vondsten op de locatie De Zilten. Bijzonder relevant is de locatie Bietstraat, op ca. 850 m ten zuidwesten, waar een archeologisch vooronderzoek met proefsleuven (2012) concrete sporen aan het licht bracht: grachten, greppels en paalsporen uit de late middeleeuwen en de nieuwe tijd, tracés van landwegen uit de 19de eeuw, en sporen van de Eerste Wereldoorlog. Dit toont aan dat de ruimere Mandelvallei, ondanks een aanvankelijk beperkte CAI-dichtheid in de onmiddellijke omgeving van het projectgebied, wel degelijk een goed bewaard bodemarchief kan herbergen.

Tegelijk tonen de resultaten van vergelijkbaar vooronderzoek in de directe omgeving aan dat het bodemarchief in dit deel van Roeselare in de praktijk vaak reeds sterk is aangetast door latere ophogings-, bebouwings- en infrastructuurwerken, met in verschillende gevallen een laag ingeschat kennispotentieel tot gevolg. Zo werd bij het onderzoek Schiervelde (ID664), uitgevoerd voor een ander onderdeel van hetzelfde sportcomplex, een verstoringsdiepte tot 1 à 1,4 m vastgesteld, waarna geen verder onderzoek werd geadviseerd. Ook de vooronderzoeken Ter Reigerie (ID30060) en Grote Bassinstraat-Kattenstraat (ID14347/15936) leverden in de ruimere Mandel- en Duivelsbeekvallei voornamelijk aanzienlijke recente verstoringen op.

De cartografische en iconografische bronnen tonen ten slotte aan dat het projectgebied van de 18de eeuw tot in het begin van de 21ste eeuw onbebouwd en in agrarisch gebruik bleef, en pas in de periode 2005-2007 werd ingericht als sportterrein. Op basis hiervan kan voor het projectgebied geen uitgesproken historische bodemverstoring worden verondersteld voorafgaand aan de aanleg van het sportcomplex, en kan een algemeen archeologisch potentieel niet worden uitgesloten. De resultaten van het vergelijkbaar onderzoek Schiervelde, uitgevoerd binnen hetzelfde sportcomplex, wijzen echter op een aanzienlijke bodemverstoring bij de aanleg van de huidige sportinfrastructuur, wat de kans op een goed bewaard bodemarchief binnen het projectgebied zelf vermindert. Op basis van bovenstaande argumenten kan geconcludeerd worden dat de kans op archeologische kenniswinst laag is, waardoor er **geen verdere maatregelen** voor het projectgebied worden geadviseerd.

1.2 VONDSTMELDING

Volgens het Onroerenderfgoeddecreet is een toevalsvondst een vondst die **toevallig** aan het licht komt, dus niet tijdens een archeologisch onderzoek of door het zoeken met een metaaldetector. Het onderzoek van deze toevalsvondsten en de vondstcontext kan belangrijke wetenschappelijke kennis over het verleden van de mens en zijn leefomgeving opleveren.

Voer je graafwerken, bouwwerken, landbouwactiviteiten, ... uit en vind je onverwacht sporen of voorwerpen waarvan je vermoedt dat ze een historische waarde hebben? **Meld deze vondst dan binnen de 3 dagen aan het agentschap Onroerend Erfgoed** via het digitale vondstmeldingsformulier: <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/vondstmeldingen/toevalsvondsten/formulier>. Het is niet altijd eenvoudig om een archeologische toevalsvondst te herkennen. Treffende voorbeelden zijn massieve natuurstenen funderingen, menselijke skeletresten in en rond een kerk, een waterput, houten palen van een brug, bakstenen muren en vloeren, een beerput, ... Als je twijfelt, meld je je vondst beter hoe dan ook!

Vind je **menselijke resten**, staak dan onmiddellijk de graafwerken. Ook wanneer je twijfelt of het aangetroffen botmateriaal menselijk van oorsprong is. Verwittig in eerste instantie de politie (op het noodnummer 112). De politie komt ter plaatste en zal de nodige vaststellingen doen. Indien nodig verwittigen zij het parket. Concludeert de politie na het onderzoek dat het geen verdacht overlijden is, maar een vondst met archeologische waarde, dan melden zij de toevalsvondst aan het agentschap Onroerend Erfgoed. Het agentschap brengt de vinder, zakelijkrechthouder en gebruiker van het terrein en de betrokken gemeente op de hoogte van de vondst en de juridische gevolgen. De verdere procedure en termijnen verlopen zoals bij een gewone archeologische toevalsvondst.³

1.3 CONVENTIONELE EN TOXISCHE EXPLOSIEVEN (CTE)-ANALYSE

Artikel 4.5.2 van de Leidraad van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken bepaalt: als de erkende archeoloog een archeologisch onderzoek **met ingreep in de bodem** voorschrijft in een archeologienota, nota of aanvraag tot toelating en bij de opmaak van dit document detecteert dat er een kans is op de aanwezigheid van CTE, dan laat hij door een CTE-deskundige een risicoanalyse maken van het geplande archeologisch onderzoek.

Gezien er voor het onderzoeksgebied **geen archeologische ingreep in de bodem** wordt voorzien maar er steeds kans bestaat in het aantreffen van CTE in welke vorm en aard dan ook, wordt toch aangeraden om tijdens de grondberoerende werkzaamheden te voorzien in het **begeleiden van de graafwerken door een gecertificeerde CTE-deskundige indien het risico is aangegeven door de bommenkaart**.

Indien er tijdens deze grondberoerende werkzaamheden CTE zou worden aangetroffen wordt verwezen naar het protocol omtrent toevalsvondsten CTE.⁴

³ <https://www.onroerenderfgoed.be/ik-wil-een-toevalsvondst-melden>

⁴ Boelaert, *Praktische leidraad. Preventief opsporen en opruimen van niet ontplofte conventionele en toxische explosieven in de ondergrond en waterbodems.*, 56; De Decker en Jansen, 'Richtlijn Archeologie versus munitieopsporing'.